Antwoordmodel: Het geheim van de sloot

Groep 4 · taal, natuur · Leven in en om de sloot · 180 min

1. Ik heb een lange snavel. Ik sta op één poot in het water. Ik eet kikkers en vissen. Wie ben ik?
Antwoord: reiger

2. Ik heb vier vleugels die glimmen in de zon. Ik vlieg heel snel heen en weer boven het water. Wie ben ik?
Antwoord: libel / libelle / waterjuffer
Toelichting: Ook "waterjuffer" is goed. Het is een familielid van de libel, en het past bij alle aanwijzingen.

3. Opa schreef een raadsel over de eend, maar de zinnen staan door elkaar. Zet ze op volgorde, van vaag naar precies.
Antwoord: B › A › D › C (ook goed: A › B › D › C; B › D › A › C)

1		2		3		4
B	→	**A**	→	**D**	→	**C**

Toelichting: De eerste zin past bij heel veel dieren, de laatste maar bij één. Zin 1 en 2, en zin 2 en 3, mogen ook omgedraaid.

4. Ik kan vliegen én zwemmen. Ik heb zes poten. Wie ben ik?
Antwoord: schrijvertje

5. Ik kan niet vliegen. Ik heb meer poten dan een kikker. Wie ben ik?
Antwoord: waterspin

6. Ik heb vier poten. Ik kan zwemmen, maar niet vliegen. Wie ben ik?
Antwoord: C (Dat kun je nog niet zeker weten)
Toelichting: Beide dieren passen bij alle drie de aanwijzingen. Dit is de kern van het deel. Een raadsel met twee antwoorden is nog niet af.

7. Schrijf één aanwijzing erbij, zodat het raadsel maar één antwoord heeft. Het antwoord moet de kikker worden.
Antwoord: Geen vast antwoord
Toelichting: Bijvoorbeeld: "Ik heb geen staart", "Ik kwaak" of "Ik kan ver springen". "Ik ben groen" werkt niet: er zijn ook groene salamanders, en niet elke kikker is groen.
Beoordelingscriteria:

- De aanwijzing past bij de kikker
- De aanwijzing past niet bij de watersalamander

8. Ik lijk op een kikker, maar mijn huid is bobbelig. Je kunt ook over mij naar de sloot lopen. Wie ben ik?
Antwoord: pad
Toelichting: Een pad (het dier) en een pad (een smalle weg).

9. Ik ben een platte vis. Maar ik zit ook in jouw arm. Wat ben ik?
Antwoord: bot
Toelichting: Een bot is een platte vis, en een bot zit in je lichaam.

10. Ik zoem van bloem naar bloem. Maar ik pas ook in deze zin: Opa woont … de sloot. Wat ben ik?
Antwoord: bij
Toelichting: De bij (het insect) en bij (vlak naast). Het tweede woord is geen ding maar een klein woordje. Dat is extra lastig.

11. Schrijf zelf een raadsel over een dier uit de sloot. Begin vaag en eindig precies. Schrijf het antwoord er niet bij! Laat een klasgenoot raden.

Antwoord: Geen vast antwoord
Toelichting: Laat de klasgenoot het raadsel echt raden. Raadt die een ander dier dat ook past? Dan mist er een aanwijzing, en dat is een mooi leermoment.
Beoordelingscriteria:

- Alle aanwijzingen kloppen met het dier
- Minstens drie aanwijzingen, van vaag naar precies
- Het raadsel heeft maar één antwoord

12. Welk dier staat hier? 5 5 14 4
Antwoord: eend

13. Ontcijfer het briefje op kladpapier. Waar moet je naartoe? Schrijf het laatste woord op.
Antwoord: riet

14. In het briefje staat BIJ als 2 9 10. Hoe schrijf je **IJS** in de cijfercode?
Antwoord: A (9 10 19)

15. Wat deed ik verkeerd?
Antwoord: A (Ik schoof een letter verder, maar ik moest een letter terug.)
Toelichting: Opa schoof één verder om te coderen. Om te ontcijferen doe je het omgekeerde, één terug.

16. Welk woord schreef Opa?
Antwoord: sloot

17. Schrijf het woord **VIS** in de schuifcode. Schuif elke letter één verder.
Antwoord: wjt

18. Wat is het verschil tussen ☐ en ⊡?
Antwoord: A (⊡ heeft een stip, dus het is een letter uit het hekje met stippen)

19. Welke vogel zag Opa?
Antwoord: ijsvogel

20. Ontcijfer het geheim. Wat moet je zoeken?
Antwoord: kikkerdril

21. Schrijf het woord **SLOOT** in hekjesschrift.
Antwoord: Geen vast antwoord
Toelichting: Goed is:
Beoordelingscriteria:

- Vijf tekens, elk teken past bij zijn letter
- De L en de O hebben een stip, de S en de T niet

22. Schrijf een geheim briefje voor een klasgenoot. Kies een van de drie codes. Kan je klasgenoot het ontcijferen?
Antwoord: Geen vast antwoord
Beoordelingscriteria:

- Het briefje is goed gecodeerd (controleer een paar letters)
- Er staat bij welke code het is
- Een IJ is als twee letters gecodeerd

23. Van **POOT** naar **BOOM** in twee stappen: POOT, ..., BOOM. Welk woord staat in het midden?
Antwoord: boot
Toelichting: POOM is geen woord, dus BOOT is de enige weg.

24. Van **BEK** naar **BAD**: BEK, ..., BAD. Welk woord staat in het midden?
Antwoord: bak / bed
Toelichting: BAK en BED zijn allebei goed. Vraag of de leerling allebei de manieren vindt.

25. Mag dat?
Antwoord: B (Nee, want er veranderen twee letters.)

26. Zet deze woordladder op volgorde. Begin bij **VIS**.
Antwoord: C › D › B › A

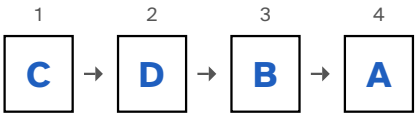

27. Maak zelf een woordladder van minstens drie stappen. Schrijf elke stap op een eigen regel.
Antwoord: Geen vast antwoord
Toelichting: Korte woorden van drie of vier letters werken het best. Wie het makkelijk vindt, kiest een begin- en eindwoord en zoekt de weg ertussen.
Beoordelingscriteria:

- Elke stap verandert precies één letter
- Elk woord is een echt woord

28. Maak zoveel mogelijk echte woorden met een eerste stuk en een tweede stuk uit de tabel.
Antwoord: Geen vast antwoord
Toelichting: Bijvoorbeeld: waterlelie, waterslak, waterkant, kikkerdril, visnet, slootkant. Verzonnen woorden horen bij het fantasiedier.
Beoordelingscriteria:

- Minstens vijf echte woorden
- Elk woord is goed gespeld, met de twee stukken aan elkaar

29. Welk van deze twee woorden is een **vogel**?
Antwoord: A (rietvogel)
Toelichting: Het laatste stuk zegt wat het is. Een rietvogel is een vogel die in het riet leeft. Vogelriet zou riet zijn.

30. Een **kikkervis** zou een vis zijn. Wat zou een **viskikker** zijn?
Antwoord: kikker / een kikker

31. Plak twee slootdieren aan elkaar, bijvoorbeeld een **snoek** en een **slak**. Zo krijg je een **snoekslak**! Teken jouw nieuwe slootdier.

Antwoord: Geen vast antwoord

Beoordelingscriteria:

- Het dier heeft iets van allebei de dieren
- Het laatste stuk van de naam zie je het meest (een snoekslak is vooral een slak)

32. Hoe heet jouw dier? Wat kan het? Schrijf twee of drie zinnen voor in het slootschrift.

Antwoord: Geen vast antwoord

Beoordelingscriteria:

- De naam is twee dieren aan elkaar geplakt
- De zinnen passen bij beide dieren

33. Sorteer Opa's dieren. Schrijf elke letter op de goede plek in het schema.

Antwoord: Kan vliegen en Heeft zes poten: A, D, H · alleen Kan vliegen: B, G · alleen Heeft zes poten: E · geen van beide: C, F, I

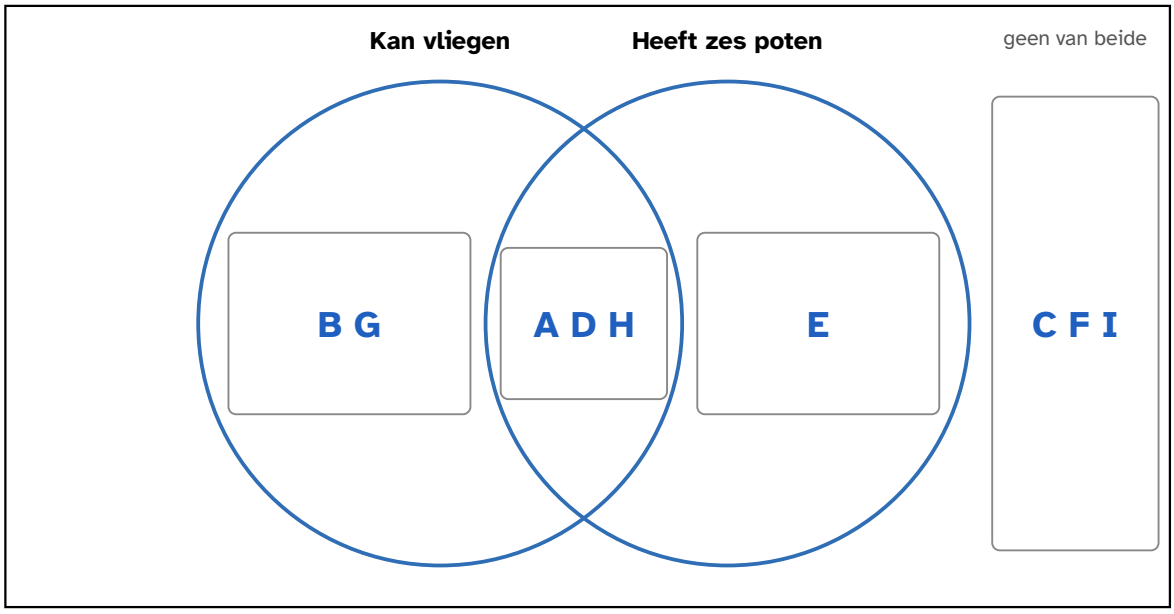

34. Alle dieren met zes poten zijn **insecten**. Welk dier lijkt op een insect, maar is het niet?

Antwoord: B (waterspin)

Toelichting: Spinnen hebben acht poten en zijn geen insecten. De libellenlarve is wel een insect, ook al kan hij nog niet vliegen.

35. Los de kruiswoordpuzzel op. Schrijf de woorden in de vakjes op je antwoordblad, één letter per vakje.

Antwoord: Horizontaal: 1 SLAK, 3 SNOEK, 5 REIGER, 6 EEND · Verticaal: 2 KIKKER, 4 LIBEL, 5 RIET · (STIL)

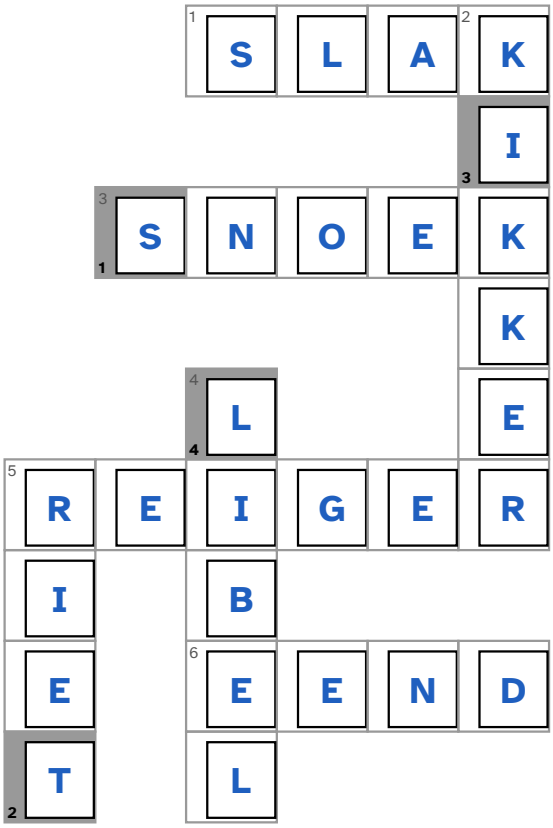

Toelichting: Elk goed woord is een punt. Woorden die kruisen helpen elkaar; wie vastloopt, kan beginnen met KIKKER of EEND.

36. Lees de grijze vakjes in de volgorde van de kleine nummers. Welk woord staat er?

Antwoord: stil

37. Maak zelf een kleine kruiswoordpuzzel van minstens drie woorden die elkaar kruisen. Teken de vakjes op het rooster. Zet een klein nummer in het eerste vakje van elk woord.

Antwoord: Geen vast antwoord

Toelichting: Laat de leerling eerst de woorden kiezen en zoeken welke letters ze delen. Een woordenlijst van de sloot helpt. Pas daarna tekenen.

Beoordelingscriteria:

- Minstens drie woorden die elkaar kruisen, met dezelfde letter op het kruispunt
- Elk woord heeft een nummer in zijn eerste vakje
- De puzzel is op te lossen

38. Schrijf bij elk nummer een aanwijzing. Laat een klasgenoot je puzzel oplossen!

Antwoord: Geen vast antwoord

Beoordelingscriteria:

- Elke aanwijzing past bij precies één woord van de puzzel
- De aanwijzingen zijn zo geschreven dat een klasgenoot het woord kan vinden (zoals Opa's raadsels)